

4.2. การจัดการน้ำเสีย

4.2.1 การจัดการน้ำเสียของสำนักงาน และคุณภาพน้ำทิ้งจะต้องอยู่ในมาตรฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยมีแนวทาง ดังนี้

(1) การกำหนดผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการน้ำเสีย และจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลการจัดการน้ำเสียของอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ เป็นไปในภาพรวมของมหาวิทยาลัย โดยมีการบำบัดน้ำเสียรวม ณ โรงบำบัดน้ำเสียของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญดูแล และมีการมอบหมายหน้าที่ให้กับคณะกรรมการฯ หมวดที่ 4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผล (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 รายชื่อผู้รับผิดชอบด้านการจัดการน้ำเสีย

ลำดับ	รายละเอียดการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	ความถี่	หมายเหตุ
1	ดักไขมันและน้ำมัน และทำความสะอาด	แม่บ้านแต่ละชั้น 1 ชั้น 2 และชั้น 3	ทุกวันศุกร์	
2	ตรวจสอบถังดักไขมัน การดักไขมันและน้ำมัน และทำความสะอาด	ชั้น 1 นางสาวสุชัญญา โกจันทึก ชั้น 3 นางสาวพรสวรรค์ ดวงจันทร์	ทุกวันศุกร์	กรรมการและเลขานุการ
3	ติดตามข้อมูลผลการวิเคราะห์น้ำเสีย	นางสาววิมลทิพย์ พุทรวงศ์	ปีละ 1 ครั้ง	กรรมการ

(2) มีการบำบัดน้ำเสียอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น มีตะแกรงดักเศษอาหาร มีบ่อดักไขมัน หรือมีระบบบำบัดน้ำเสียเหมาะสมกับองค์ประกอบของน้ำเสีย

ระบบบำบัดน้ำเสียของอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เป็นระบบบำบัดน้ำเสียรวมของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งมีการทำงานเป็นระบบแบบเอสบีอาร์ (Sequencing Batch Reactor; SBR) (ภาพที่ 4.28) โดยมีระบบท่อรวบรวมน้ำเสียจากอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาไปสู่บ่อบำบัดน้ำเสียรวม (ภาพที่ 4.28)

ภาพที่ 4.28 ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเอสบีอาร์ (Sequencing Batch Reactor; SBR) มหาวิทยาลัยแม่โจ้

น้ำเสียของอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในอาคาร โดยอาคารได้กำหนดวิธีการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย ดังนี้

กำหนดให้มีการติดตั้งอุปกรณ์สำหรับบำบัดน้ำเสียเบื้องต้น (กักจัดไขมัน)

บริเวณอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา มีการติดตั้งอุปกรณ์กักจัดไขมัน หรือบ่อดักไขมันที่เหมาะสม จำนวน 2 จุด (ภาพที่ 4.29 – 4.30) ได้แก่

1. ห้องเตรียมอาหารและทานอาหารรวม ชั้น 1 ของอาคาร ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันบริการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (IQS) สำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากรของสถาบัน IQS ใช้สำหรับรับประทานอาหารกลางวัน

2. ห้องเตรียมอาหารและทานอาหารรวม ชั้น 3 ของสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากรของสำนักวิจัยฯ ใช้สำหรับจัดเตรียมอาหารว่างในการประชุมและรับประทานอาหารกลางวัน

โดยทั้ง 2 จุด กำหนดให้มีการดักเศษอาหาร ไขมัน และน้ำมันอย่างสม่ำเสมอทุกวันศุกร์

ภาพที่ 4.29 จุดติดตั้งถังดักไขมันบริเวณชั้น 1 อาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

ภาพที่ 4.30 จุดติดตั้งถังดักไขมันบริเวณชั้น 3 อาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

(3) มีการบำบัดน้ำเสียครบทุกจุดที่ปล่อยน้ำเสีย

น้ำเสียของอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในสำนักงาน จะถูกส่งไปบำบัดที่โรงบำบัดน้ำเสียมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ด้วยระบบบำบัดน้ำเสียแบบเอสบีอาร์ (Sequencing Batch Reactor; SBR) ทั้งนี้ในส่วนของน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูง และบริเวณที่รับประทานอาหารของอาคารมีการติดตั้งอุปกรณ์กำจัดไขมัน หรือบ่อดักไขมันที่เหมาะสมก่อนจะถูกส่งไปบำบัดที่โรงบำบัดน้ำเสียมหาวิทยาลัยแม่โจ้ต่อไป

สำหรับการดูแลถังดักไขมันมอบหมายให้พนักงานทำความสะอาด ประจำชั้น 1 และชั้น 3 ของอาคารเป็นผู้ดูแลถังดักไขมัน ซึ่งชั้น 2 ยังไม่ได้ดำเนินการติดตั้งถังดักไขมัน โดยกำหนดให้มีการดักไขมัน และน้ำมัน และทำความสะอาดทุกวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ (ภาพที่ 4.31) พร้อมทั้งจัดบันทึกการดักคราบไขมัน และน้ำมันที่ติดไว้ในบริเวณถังดักไขมันในแต่ละจุด และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของคณะเป็นผู้ตรวจสอบความเรียบร้อยทุกวันศุกร์

ชั้น 1

ชั้น 3

ภาพที่ 4.31 การดักคราบน้ำมันและทำความสะอาดถังดักไขมัน

(4) มีผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้งที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

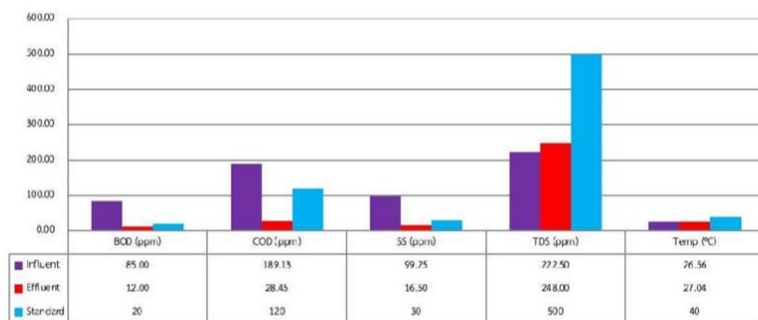
น้ำเสียจากอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการตรวจสอบและบันทึกรายละเอียดการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีการ (รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำโดยห้องปฏิบัติการของโรงน้ำบำบัดน้ำเสีย) และมีการส่งน้ำเข้า – ออกจากระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการของบริษัทห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้งที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด (ภาพที่ 4.32 – 4.34 และตารางที่ 5)

โดยจะเห็นได้ว่าคุณภาพของน้ำทิ้งที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารตามประเภทอาคารของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภทและบางขนาด พ.ศ. 2548 (ตารางที่ 5)

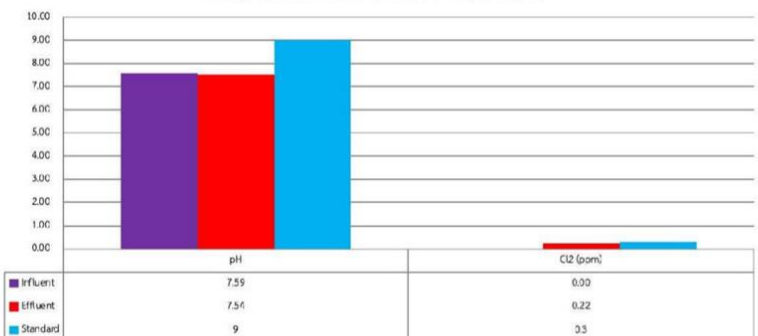
คุณภาพน้ำเสีย เดือนสิงหาคม 2566

DATE	น้ำเสียจากรอบ						น้ำที่ผ่านการบำบัด (*ค่ามาตรฐานน้ำทิ้ง)								ประสิทธิภาพการบำบัด (ร้อยละ)
	BOD	COD	SS	TDS	Temp	pH	BOD 20*	COD 120*	SS 30*	TDS 500*	Temp 40*	pH 5.0-9.0*	Cl ₂ 0.3*		
4-ส.ค.-66	81	194	69	198	28.9	7.83	11	23.8	18	224	26.8	7.59	0.21	86.42	
9-ส.ค.-66	76	173	52	232	26.3	7.61	10	36.7	17	259	26.7	7.83	0.17	86.84	
11-ส.ค.-66	89	207	129	229	23.7	7.69	12	48	8	257	25.9	7.41	0.23	86.52	
16-ส.ค.-66	92	196	86	214	28.2	7.51	11	25	15	241	26.4	7.63	0.18	88.04	
18-ส.ค.-66	84	186	86	242	27.3	7.1	11	26	21	225	28.6	7.13	0.17	86.90	
23-ส.ค.-66	73	108	92	231	25.6	7.29	13	17.5	18	253	31.3	7.82	0.26	82.19	
25-ส.ค.-66	84	214	96	173	25.8	7.81	12	28	18	241	25.9	7.41	0.31	85.71	
30-ส.ค.-66	97	235	184	261	26.7	7.87	12	22.6	17	284	24.7	7.48	0.19	87.63	
mean	84.50	189.13	99.25	222.50	26.56	7.59	11.50	28.45	16.50	248.00	27.04	7.54	0.22	86.28	

ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำ โรงบำบัดน้ำเสียรวม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (สิงหาคม 2566)

ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำ โรงบำบัดน้ำเสียรวม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (สิงหาคม 2566)

ภาพที่ 4.32 รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ โดยห้องปฏิบัติการของโรงบำบัดน้ำเสีย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด
Central Laboratory (Thailand) Co., Ltd.
สาขาเชียงใหม่ : 164/86 หมู่ที่ 3 ต.คลองแก้ว อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ 50180
Chiangmai Branch : 164/86 Moo 3 Donkaew, Maeim, Chiangmai 50180 Thailand
Tel : (66) 0 5389 6131, (66) 0 5389 6133 Fax : (66) 0 5389 6052, (66) 0 5389 6131 โทร 705
http://www.centralabthai.com

Central Lab
Chiangmai Branch

TEST REPORT

Date of Issue June 23, 2023

Report No. TRCM66/13363

Page (s) 01/01

ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน เลขทะเบียน ว - 139

Customer Name & Address (provided by customer) MAEJO UNIVERSITY
63 M.4, T. Nongharn, A. Sansai, Chiangmai 50290

Sample Description (provided by customer) Influent Water

Sample Code CM66/05817-003

Sample Condition Sample type: Waste Water
Packaging : glass bottle and plastic gallon, tightly sealed.
Quantity : 1 bottle and 1 gallon, Weight/Volume : 1 L./bottle and 5 L./gallon
Receipt condition : room temperature, normal condition.

Date of sample received June 12, 2023

Date of analysis June 12, 2023 - June 23, 2023

RESULT (S)

Test Item	Result	Unit	LOD	Reference Method
Oil and Grease	8.17	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
Total Kjeldahl Nitrogen	8.69	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
BOD	72.50	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
pH	7.39	-	-	APHA - AWWA (2017)
Settleable Solids *	1.4	mL/L	-	APHA - AWWA (2017)
Sulfide	120	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
Suspended Solids (SS)	63.00	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
Total Dissolved Solids	200.00	mg/L	-	APHA - AWWA (2017) 2540C

Note : Sample was collected by customer.
*: Marked tests are not accredited by DIW.

(Ms. Nutsinee Meesorn)
(ว-139-ก-4314)

(Mr. Somsak Tharatha)
(ว-139-ก-2852)

(Ms. Sriwanha Faknai)
Approved Signatory
Central Laboratory (Thailand) Co., Ltd. (Chiangmai Branch)

ภาพที่ 4.33 ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำที่เข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยห้องปฏิบัติการ บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด

บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด
Central Laboratory (Thailand) Co., Ltd.
สาขาเชียงใหม่ : 164/86 หมู่ที่ 3 ต.หนองบัว อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ 50180
Chiangmai Branch : 164/86 Moo 3 Donkaew, Moolim, Chiangmai 50180 Thailand
Tel : (66) 0 5389 6131, (66) 0 5389 6133 Fax : (66) 0 5389 6052, (66) 0 5389 6131 ต่อ 705
http://www.centralabthai.com

Central Lab
Co., Ltd. (Thailand)

TEST REPORT

Date of Issue June 23, 2023

Report No. TRCM66/13361

ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกสาร เลขทะเบียน ว - 139

Page (s) 01/01

Customer Name & Address MAEJO UNIVERSITY
(provided by customer) 63 M.4, T. Nongharn, A. Sansai, Chiangmai 50290

Sample Description Effluent water
(provided by customer)

Sample Code CM66/05817-001

Sample Condition Sample type: Waste Water
Packaging : glass bottle and plastic gallon, tightly sealed.
Quantity : 1 bottle and 1 gallon, Weight/Volume : 1 L./bottle and 5 L./gallon
Receipt condition : room temperature, normal condition.

Date of sample received June 12, 2023

Date of analysis June 12, 2023 - June 23, 2023

RESULT (S)

Test Item	Result	Unit	LOD	Reference Method
Oil and Grease	5.00	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
Total Kjeldahl Nitrogen	5.22	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
BOD	3.50	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
pH	7.24	-	-	APHA - AWWA (2017)
Settleable Solids *	< 0.2	mL/L	-	APHA - AWWA (2017)
Sulfide	< 1.0	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
Suspended Solids (SS)	< 5.0	mg/L	-	APHA - AWWA (2017)
Total Dissolved Solids	186.00	mg/L	-	APHA - AWWA (2017) 2540C

Note : Sample was collected by customer.

* : Marked tests are not accredited by DIW.

~End of Report~

(Ms. Nutsinee Meesorn)
Approved Signatory
Central Laboratory (Thailand) Co., Ltd. (Chiangmai Branch)

(Ms. Nutsinee Meesorn)
(ว-139-ก-4314)

(Mr. Somsak Tharatha)
(ว-139-ก-2852)

ภาพที่ 4.34 ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียของมหาวิทยาลัยแม่โจ้
โดยห้องปฏิบัติการบริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคุณภาพของน้ำเข้า - ออกระบบบำบัดน้ำเสียของมหาวิทยาลัยแม่โจ้กับมาตรฐานน้ำทิ้ง
ของอาคารประเภท ก

ค่าพารามิเตอร์	น้ำเข้า	น้ำออก	เกณฑ์มาตรฐาน
BOD; mg/L	72.50	3.50	20
COD; mg/L	189.13	28.45	120
Suspended Solids (SS; mg/L)	99.25	< 0.2	30
Total Dissolved Solids (TDS; mg/L)	200	186	500
TKN (mg/L)	8.69	5.22	35
Sulfide (mg/L)	1.20	< 1.0	1
Temperature	26.56	27.04	40
pH	7.39	7.24	5.0 – 9.0
Chlorine; mg/L	-	0.22	0.5
Fat oil and grease; mg/L	8.17	5.00	20
ประสิทธิภาพในการบำบัด (%)	86.28		